

Dosarul nr. 3r-37/23
2-21136942-01-3r-15022023

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Gh.Mîra, A.Bostan, Gr.Dașchevici)

DECIZIE

29 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul depus de Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea în contestare depusă de Lilian Botnaru împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea în tot a actului administrativ individual defavorabil,

împotriva încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco împotriva hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, pe motiv că motivarea apelului nu a fost depusă,

c o n s t a t ă:

La data de 15 septembrie 2021, Lilian Botnaru a depus în ordinea contenciosului administrativ acțiune în contestare împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea în tot a actului administrativ individual defavorabil.

Prin hotărârea din 11 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contestare depusă de Lilian Botnaru a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea nominalizată, la data de 9 iunie 2022, Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco a contestat-o cu apel preliminar, solicitând admiterea apelului, anularea hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani cu pronunțarea unei decizii noi, de admitere a acțiunii.

Prin încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, apelul depus de Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco împotriva hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost declarat inadmisibil în temeiul art. 236 alin. (2) lit. e) Cod administrativ, pe motiv că motivarea apelului nu a fost depusă.

Invocând ilegalitatea acestei încheieri, la data de 8 februarie 2023, Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco a depus recurs, solicitând

admiterea acestuia și casarea încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului s-a invocat dezacordul cu încheierea contestată, considerând-o ilegală și neîntemeiată pe motiv că a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, or, instanța de apel urma să țină cont de normele de drept naționale, cât și de practica CEDO în vederea neîngrădirii dreptului privind accesul liber la justiție.

În acest context, a invocat că actul judecătoresc care a fost contestat cu apel a fost notificat doar reprezentantei lui Lilian Botnaru, avocatul Irina Cuzmenco. Prin urmare, având în vedere că recurentul-apelant Lilian Botnaru nu a receptionat hotărârea motivată a primei instanțe, acesta a fost lipsit de posibilitatea depunerii motivării apelului în termenul prevăzut de art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

Totodată, instanța de apel urma să emită și expedieze în adresa sa o încheiere/notificare prin care să-i acorde un termen de înlăturare a neajunsului, pentru depunerea motivării apelului, aceasta fiind calificat de reprezentantul recurenteii drept un neajuns ce ar trebui înlăturat.

În concluzie a subliniat că acțiunile și faptele cazului au demonstrat intenția de a contesta hotărârea primei instanțe, fiind depus în termen apelul nemotivat, iar nedepunerea motivării apelului a avut loc în circumstanțe de nu au depins de voința recurentului.

În conformitate cu art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus de Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco în data de 8 februarie 2023 (f.d.75) este în termen, având în vedere că încheierea contestată a fost emisă la 27 decembrie 2022 și recepționată de recurent în data de 25 ianuarie 2023 (f.d.74).

În conformitate cu art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În speță, Colegiul nu consideră oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la argumentele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din conținutul recursului depus de Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco, reiese că recurentul nu este de acord cu încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost declarat inadmisibil apelul depus de Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco împotriva hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, iar din conținutul încheierii recurate rezultă că motivarea apelului nu a fost depusă în termenul stabilit de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, din care considerent acesta a fost considerat inadmisibil prin prisma art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră concluzia instanței de apel despre necesitatea declarării inadmisibile a apelului, pe motiv că motivarea apelului nu a fost depusă, justă.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) și (2) lit. e) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2).

La rândul său, conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

În contextul dat, este cert că legiuitorul a prevăzut depunerea apelului separat de motivarea acestuia, respectiv, termenul de depunere a apelului și cel de prezentare a motivării curg din momente diferite, fapt ce este reglementat de art. 232 din Codul administrativ.

Aici, Colegiul reține că regulile generale ce țin de calculul termenelor în materie de contencios administrativ sunt stipulate prin prisma art. 195 din Codul administrativ, de prevederile Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În baza art. 111 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Iar în corespundere cu art. 113 din același Cod, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

În acest sens, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată că la data de 11 mai 2022 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani, prin care acțiunea în contencios administrativ depusă de Lilian Botnaru a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d.49).

Actele cauzei atestă și faptul că la data de 9 iunie 2022, Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco a depus apel preliminar, solicitând admiterea apelului, anularea hotărârii din 11 mai 2022 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani cu pronunțarea unei decizii noi, de admitere a acțiunii (f.d.65).

În conformitate cu prevederile art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art.96–114.

Conform art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

În corespundere cu art. 97 Cod administrativ, notificarea este comunicarea, dispusă de autoritatea publică, a unui înscris în forma stabilită de prezentul cod. Notificarea se face în cazurile prevăzute de lege sau prin dispoziția autorității publice. Autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată.

Respectiv, notificarea se dispune de instanța de judecată, prin alegerea unei modalități stabilite de art. 96 alin. (1) și art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, iar termenul de depunere a motivării apelului începe să curgă imediat din ziua următoare a aducerii la cunoștință a hotărârii motivate.

Totodată, conform art. 109 Cod administrativ, un înscris poate fi notificat prin poștă cu scrisoare recomandată cu aviz de recepție. Pentru probarea notificării este suficient avizul de recepție.

Cu referire la acest aspect, din materialele cauzei rezultă că copia hotărârii motivate din 11 mai 2022 a Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani, a fost recepționată de reprezentanta reclamantului-recurent Lilian Botnaru, avocatul Irina

Cuzmenco în data de 26 septembrie 2022, ceea ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la dosar (f.d.67).

Prin urmare, în situația în care materialele cauzei atestă notificarea copiei hotărârii motivate din 11 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani către reprezentanta reclamantului-recurent Lilian Botnaru, avocatul Irina Cuzmenco, la data de 26 septembrie 2022, fapt care nu a fost negat în recurs, Colegiul iterează că, din ziua următoare a aducerii la cunoștință a hotărârii motivate urmează a fi calculat termenul de 30 de zile în sensul art. 232 alin. (2) din Codul administrativ pentru depunerea motivării apelului.

Cu alte cuvinte, în speță, termenul de prezentare pentru Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco a motivării apelului și-a început curgerea la data de 27 septembrie 2022, ziua imediat următoare datei recepționării copiei hotărârii motivate de către recurent și a expirat în data de 26 octombrie 2022.

Cu toate acestea, în pofida obligațiilor sale procesuale, Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenc nu a depus motivarea apelului în interiorul termenului legal de 30 de zile de la notificarea copiei hotărârii motivate, termen imperativ prevăzut de lege, motiv pentru care instanța de apel corect a declarat apelul inadmisibil în temeiul art. 236 alin. (2) lit. e) din Codul administrativ.

Cât privesc argumentele recursului precum că hotărârea motivată a primei instanțe a fost notificată doar reprezentantei reclamantului-recurent Lilian Botnaru, avocatul Irina Cuzmenco și nu nemijlocit participantului la proces – Lilian Botnaru, motiv pentru care ultimul a fost lipsit de posibilitatea depunerii motivării apelului în termenul prevăzut de art. 232 alin. (2) Cod administrativ, acestea nu constituie drept temei pentru admiterea recursului, anularea încheierii din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău cu dispunerea repunerii în termenul de declarare a apelului și restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel, pentru judecarea apelului în fond.

Or, conform art. 98 alin. (2) din Codul administrativ, dacă în cadrul procedurii administrative un participant este reprezentat conform art. 46, notificările se adresează reprezentantului împuternicit imediat ce acesta sau persoana reprezentată prezintă o procură sau o împuternicire în baza semnăturii electronice în acest sens.

Sub acest aspect și având în vedere că în prezenta procedură de contencios administrativ, reclamantul Lilian Botnaru a apelat la serviciile unui avocat pentru a-și apăra drepturile și libertățile sale prin acordarea de ajutor juridic calificat, adică reclamantul a fost reprezentat de către un reprezentant împuternicit – avocatul Irina Cuzmenco (f.d.2), care a semnat și a depus în numele și interesele său, atât acțiunea în contencios administrativ, cererea de apel nemotivată, cât și cererea de recurs (f.d.8,65,76), instanța de fond a avut obligația pozitivă de a expedia prin prisma art. 98 alin. (2) din Codul administrativ copia hotărârii motivate din 11 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani în adresa avocatului, care a reprezentat interesele reclamantului-apelant în instanța de fond, condiție ce se atestă la caz.

Or, avocatul fiind o persoană pregătită din punct de vedere juridic, cunoaște care sunt acțiunile procesuale ale unei părți în proces, iar odată ce Lilian Botnaru, în cadrul prezentei cauze de contencios administrativ a apelat la serviciile sale, a

făcut-o anume pentru a-și apăra drepturile și libertățile prin acordarea de ajutor juridic calificat. Deci, avocatul Irina Cuzmenco reprezentând interele lui Lilian Botnaru, trebuia să îndeplinească anumite obligațiuni, iar în cazul neîndeplinirii, este ținut să suporte consecințele nefavorabile.

La fel, neîntemeiate sunt și argumentele recursului precum că, instanța de apel urma să emită și să expedieze la caz în adresa recurentului o încheiere/notificare prin care să-i acorde un termen de înlăturare a neajunsului, pentru depunerea motivării apelului, aceasta fiind calificat de reprezentanta recurentului drept un neajuns ce ar trebui înlăturat.

Aceasta deoarece rezultând din prevederile art. 235 Cod administrativ – nerespectarea cerințelor cererii de apel, instanța de judecată stabilește un termen pentru neînlăturarea neajunsurilor doar în cazurile prevăzute de art. 233 alin. (1), (2) și art. 234 alin. (1) Cod administrativ, care nu cuprinde însă și cazul în care cererea de apel nu este motivată. Or, neindicarea circumstanțelor de fapt și de drept pe care apelantul își întemeiază cererea de apel, nu constituie temei de acordare a termenului pentru lichidarea neajunsului.

De altfel, în atare situații art. 232 alin. (2) Cod administrativ, stabilește fără interpretări că motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate, ceea ce denotă că Codul administrativ nu prevede obligația instanței de apel să acorde termen apelantului pentru depunerea motivării apelului. Or, acordarea unui termen pentru prezentarea motivării apelului ar constitui o ingerință în drepturile intimatului.

Ținând cont de faptul că Lilian Botnaru i s-a comunicat prin intermediul reprezentatei avocatul Irina Cuzmenco, actul de procedură în conformitate cu legislația în vigoare, instanța de apel corect a declarat inadmisibil apelul depus de Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco, pe motiv că motivarea apelului nu a fost depusă.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul relevă că în cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile participanților la un proces echitabil.

Din aceste considerente și având în vedere că în cazul examinării apelului depus de Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco pe fond, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide :

Se respinge recursul depus de Lilian Botnaru, reprezentat de avocatul Irina Cuzmenco.

Se menține încheierea din 27 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ la acțiunea în contestare depusă de Lilian Botnaru împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea în tot a actului administrativ individual defavorabil.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu